

פרשת יתרו תשע"א
וישמע יתרו

אונקלוס

וישמע יתרו רבא דמדון חמוהי דמשה ית כל דעבד
יי למשה ולישראל עמיה ארי אפיק יי ית ישראל
ממצרים :

יונתן

וישמע יתרו אונוס מדון חמוי דמשה ית כל מאן
דעביד יי למשה ולישראל עמיה ארום אפיק יי ית
ישראל ממצרים :

שמות פרק יח פסוק א

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר
עשה אלהים למשה ולישראל עמו כי הוציא
יקיץ את ישראל ממצרים :

רש"י

וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובא, קריעת ים
סוף ומלחמת עמלק : **יתרו** - שבע שמות נקראו לו
רעואל, יתר, יתרו, חובב, חבר, קיני, פוטיאל.
יתר, על שם שיתר פרשה אחת בתורה (להלן פסוק

כא) ואתה תחזה. יתרו לכשנתגייר וקיים המצות הוסיפו לו אות אחת על שמו. חובב שחבב את
התורה. וחובב הוא יתרו, שנאמר (שופטים ד יא) מבני חובב חותן משה. ויש אומרים רעואל אביו של
יתרו היה, ומה הוא אומר (שמות ב יח) ותבאנה אל רעואל אביהן, שהתינוקות קורין לאבי אביהן
אבא. בספרי : **חתן משה** - כאן היה יתרו מתכבד במשה, אני חותן המלך ולשעבר היה משה תולה
הגדולה בחמיו, שנאמר (שמות ד יח) וישב אל יתרו חותנו : **למשה ולישראל** - שקול משה כנגד כל
ישראל : **את כל אשר עשה** - להם בירידת המן ובבאר ובעמלק : **כי הוציא ה' וגו'** - זו גדולה על כולם :

רש"י

על כן עלמות אהבוך - בא יתרו לקול השמועה ונתגייר אף
רחב הזונה אמרה (יהושע ב) כי שמענו את אשר הוביש וגו'
ועיי' כן (שם) כי ה' אלהיכם הוא אלהים בשמים וגו' :

שיר השירים פרק א פסוק ג

לריח שמניך טובים שמן תורק שמך
על כן עלמות אהבוך :

מדרש תנחומא - פרשת יתרו סימן ג

וישמע יתרו, זשי"ה לריח שמניך טובים (שיר השירים א), אמר ר' ינאי ברשב"י הראשונים ריח שירים
אמרו לפניך אבל אנו כשבאנו לים לא הנחנו לשון של שבח שלא קלסנו לך לכך נאמר לריח שמניך, ד"א
הראשונים ריח מצות נתת להם לאדם נתת מצוה אחת, לנח ולבניו שש מצות, אבל אנו כשבאנו לסיני
כאדם שהוא מערה מפי חבית כך אתה מערה עלינו את המצות, שמן תורק שמך, רבי ברכיה אמר שמן
מאיר למי שעוסק בשמנה של תורה, על כן עלמות אהבוך, אלו אומות העולם שהן באין ומתגיירין.

שמות פרק טו פסוק יד

שמעו עמים רגזו חיל אחז ישבי פלשת :

יהושע פרק ב

(ח) והמה טרם ישכבו ויהיא עלתה עליהם על הגג : (ט) ותאמר אל האנשים דעתתי כי נתן יקיץ לכם את
הארץ וכי נפלה אימתכם עלינו וכי נמגו כל ישרי הארץ מפניכם : (י) כי שמענו את אשר הוביש יקיץ
את מי ים סוף מפניכם בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן לסיחן
ולעוג אשר חרמתם אותם : (יא) ונשמע וימס לבבנו ולא קמה עוד רוח באיש מפניכם כי יקיץ
אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת : (יב) ועתה השבעו נא לי ביקיץ כי עשיתי עמכם
חסד ועשיתם גם אתם עם בית אבי חסד ונתתם לי אות אמת : (יג) והחיתם את אבי ואת אמי ואת אחי
ואת <אחותי> אחיותי ואת כל אשר להם והצלתם את נפשתינו ממנות :

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מס' דשירה פרשה ג ד"ה זה אלי

אלהי אבי וארוממנהו, ר' שמעון בן אלעזר אומר כשישראל עושין רצונו של מקום אז מתגדל שמו בעולם שני ויהי כשמוע כל מלכי האמורי וגוי' (יהושע ה א) וכן אמרה רחב לשלוחי יהושע כי שמענו את אשר הוביש ה' ואומר ונשמע וימס לבבנו ולא קמה עוד רוח באיש מפניכם כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל (שם /יהושע/ ב י - יא) ובזמן שאינן עושין רצונו כביכול שמו מתחלל בעולם שני ויבא אל הגוים אשר באו שם ויחללו את שם קדשי [באמור להם עם ה' אלה ומארצו יצאו ואחמול על שם קדשי אשר חללוהו בית ישראל וכת' לכן אמור לבית ישראל כה אמר ה' אלהים לא למענכם אני עושה בית ישראל] ואומר וקדשתי את שמי הגדול המחולל בגוים (יחזקאל לו כ - כג). אלהי אבי וארוממנהו, אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבונו של עולם לא על נסים שעשית עמי בלבד אני אומר לפניך שיר וזמרה אלא על נסים שעשית עמי ועם אבותי ועושה עמי בכל דור ודור אלהי אבי וארוממנהו.

שפת אמת - פרשת יתרו שנת תרל"ה

הקדמת יתרו קודם קבלת התורה. נראה כי עמלק רצה להרוס מתן תורה. וע"י יתרו ניתקן מה שקילקל עמלק כדאיתא במדרש לך תכה ופתי יערים כו'. דהנה מתן תורה הי' לתקן מעשה בראשית. כמ"ש ב' אלפים תהו. ובמתן תורה ניתקן העולם. ובאמת יש להבין למה עשרה מאמרות קיימים לעולם. וכל הבריאה קיימת במאמרו ית'. ועשרת הדיברות צריכין ג"כ להתקיים. רק שהוא חסרון המקבלים. והנה בני"י מסרו נפשם לקבלת התורה והקדימו נעשה לנשמע. רק כל האומות היו צריכין לבטל עצמם לבני"י. והי' ניתקן הכל. ובאמת נתבטלו כדכ' שמעו עמים ירגזון. לבד עמלק. אף שהבין גדולת בני"י וממשלת השי"ת. עכ"ז בא וילחם ומסר נפשו ע"ז לרעה. ולכן הקב"ה ימחה את שמו. ויתרו תיקן שכל האומות נמשכו אחריו. ולא אחר עמלק. ובוודאי כל הקילקולים שנעשה אח"כ בעגל. הכל הי' ע"י עמלק הרשע ימח שמו:

ומאמר אנכי ה' אלקיך הוא קיים לעד. כי איננו ציווי כמו לא יהי לך ושאר הדיברות. כי זה מאמר השי"י שהוא מיוחד להיות אלקי ישראל. ולכן כ' לא יהי לך אלהים אחרים על פני. פי' כיון שבכל אופן אני אלקיכם. לכן יותר צריכין לשמור עצמם כמ"ש המכעיסים אותי על פני. ומלכותו ית' הוא נמסר ביד בני"י. פי' כפי מה שהם מקבלין ע"ע עול מלכותו ית' כמו כן נתגלה כבוד מלכותו על כל הנבראים. שאלקותו ית' נמשך לכל ע"י בני"י. וז"ש אנכי ה"א כו'. וכי ואתם תהיו לי ממלכת כהנים כו'. פי' שהם הממליכים אותו יתברך. כמשל שרים גדולים שהם מעמידים את המלך. כן כביכול בני"י הם ממליכים אותו ית"ש על כל הנבראים. וכפי מה שקיבלו בני"י עמ"ש במתן תורה כן הי' בכלל הבריאה. וכמ"ש בגמרא שגם האומות יודעין כי הקב"ה שליט על הכל וקראן ל' אלקי דאלקיא. ולכן ניתקן כלל הבריאה. לבד עמלק ימ"ש שלא הכניע עצמו. ולכן לא יהי לו תקומה לעתיד. ולכל האומות יהי איזה ניצוץ ואחיזה בקדושה. וז"ש ראשית גוים עמלק. פי' שלקח לו הראשית שכפר לגמרי בעיקר. ולכן אחריתו עדי אובד. משא"כ שאר האומות כנ"ל. ולכן צריכין לשנוא את עמלק. כי לולא הוא הי' ניתקן הכל כראוי כמו לעתיד. ועל ידו אין הכסא שלם כו'. לכן מחה אמתה כו':